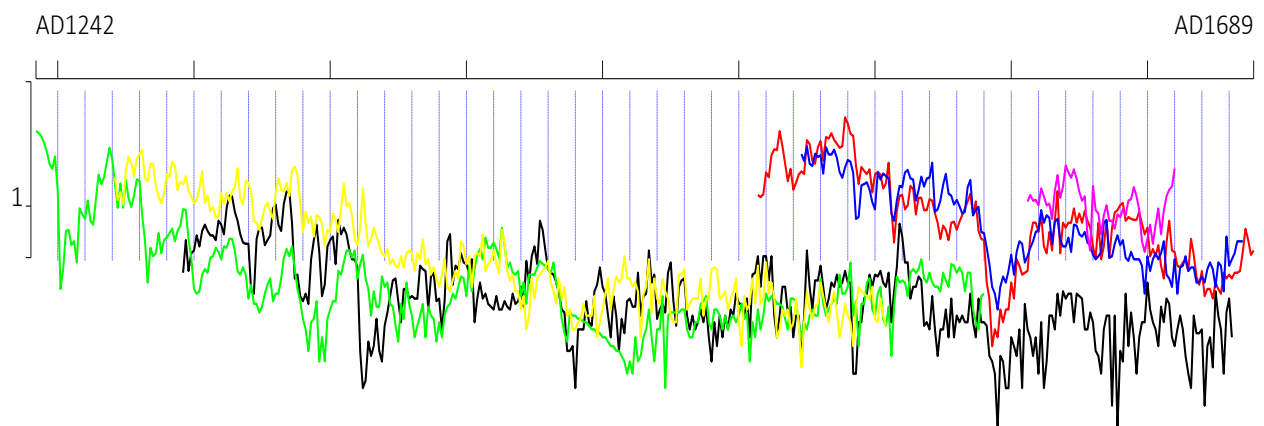

Dendrokronologisk undersøgelse af prøver udtaget fra "stolpehus - stående" på Skjeggedal, Åmli kommune, Agder fylke, Norge

NNU Rapport 17 – 2023

Claudia Baittinger og Niels Bonde

Åringskurver fra Skjeggedal stolpehus

Dendrokronologi

Nationalmuseet
Miljøarkæologi og Materialeforskning

Norge

Agder

Skjeggedal

Åmli kommune
Gnr/Bnr: 1/80

Koordinater: 58.75250 N, 8.12501 E

Formål: Datering og opbygning af grundkurve

Indsendt af Agder fylkeskommune og Nationalmuseet

Prøver er udtaget af Rolf Einar Huus

Træart: fyrretræ (*Pinus sylvestris*)

Undersøgt af: Niels Bonde, Claudia Baittinger og Magnus Hjorth
Jørgensen
NNU j. nr.: A9828, April 2023.

Resultatet kan frit anvendes ved henvisning til denne rapport. Kontakt evt. laboratoriet for yderligere oplysninger mm. Rapporten kan endvidere lastes ned fra hjemmesiden www.nnuweb.dk, under Dendrokronologi, Se endvidere Agder fylkekommunes oversigt over dendrokronologiske undersøgelser <https://agderfk.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=4426ccc94a764da08c59a313aff22b29>

”stolpehus - stående”

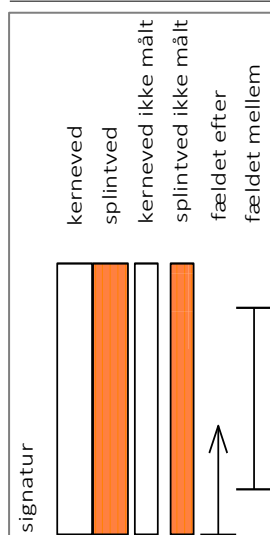
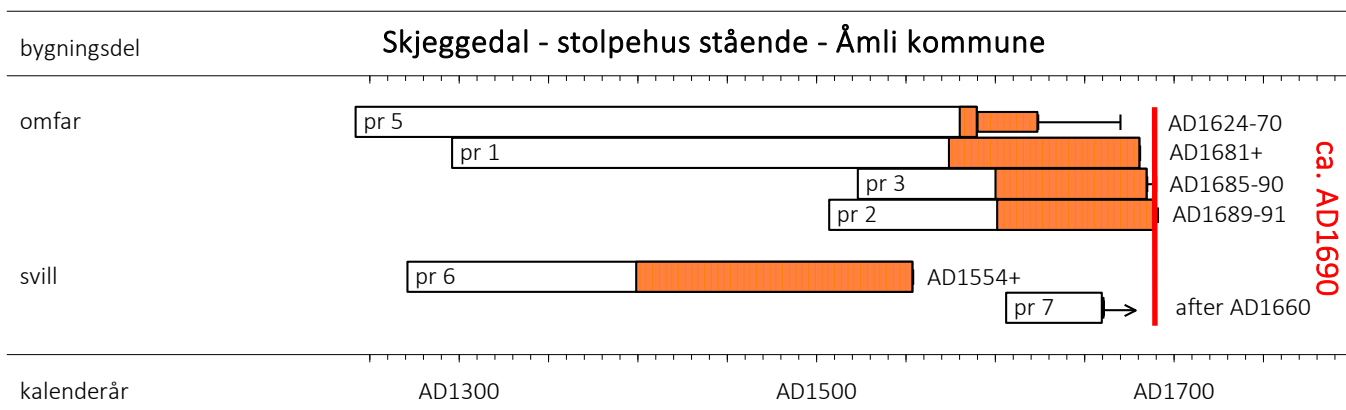
Der er undersøgt syv prøver fra syv stokke/emner. Alle af fyrretræ (*Pinus sylvestris*).
Alle er udtaget som borekerner (se vedhæftede feltrapport).

Der er konstateret splintved på seks prøver.

Antallet af årringe i de undersøgte prøver varierer mellem 55 og 386 (OBS).

Seks prøver er dateret

For statistiske værdier / beskrivelse med mere vedrørende de enkelte prøver, se katalog.

Dateringsdiagram som angiver årringskurvernes indplacering på en tidsskala med angivelse af yngste, bevarede årring samt beregnede **fældningstidspunkt** for træerne, som de daterede prøver stammer fra. Hvert rektangel repræsenterer en årringskurve. Der er konstateret splintved på fem af de daterede prøver.

Tolkning:

Fem prøver stammer fra træer, der formentlig er fældet ca. AD1690. Én prøve stammer fra et træ, der er fældet i midten af 16. århundrede.

Middelkurver

Fire årringskurverne fra de daterede prøver er sammenregnet til en middelkurve **n4911m01** på 448 år, som dækker perioden AD1242-1689.

Kryds-datering absolut

Årringskurverne er søgt dateret ved hjælp af relevante grund - og referancekurver for fyrretræ fra det sydlige Norge. (se tabel)

Referencer:

For t -værdi:

Baillie, M.G.L. & J.R.Pilcher, 1973: A simple cross-dating program for tree-ring research. *Tree-Ring Bulletin* 33, pp. 7-14.

Ved undersøgelsen er der, udover laboratoriets egne udviklede grund- og referencekurver, anvendt kurver, som er stillet til rådighed af Thomas S. Bartholin † og Terje Thun (NTNU).

kurver	-	-	N4911m01	
-	start	dates	AD1242	
-	dates	end	AD1689	
aam01	AD1254	AD1744	10.55	N Aust Agder indenlands Setesdal
Aam02	AD1487	AD1837	2.46	N Aust Agder kystnær
N Aaseral NB02	AD1223	AD1857	8.61	N Aaseral 113 timber
VA_2011_3	AD1223	AD1879	8.06	N Vest-Agder m Aaseral
VAuAaseralPISY2	AD1353	AD1936	6.47	N Vest-Agder minus Aaseral

Tabel: Absolut datering. t -værdier for kryds-datering med grund- og referencekurver. For t -værdier se Baillie & Pilcher, 1973.

Beregning af middelkurver

Mean sequence - N4911m01

Dated AD1242 to AD1689

Contains the following files

N4911029.d dated AD1507 to AD1689 of type R 88 ?

N4911039.d dated AD1523 to AD1685 of type R 85 N

N4911059.d dated AD1242 to AD1590 of type R 10 N

N4911069.d dated AD1271 to AD1554 of type R 155 N

Katalog over undersøgte prøver

N4911019

A9828 Skjeggedal stolpehus stående omfar pr 1

Raw Ring-width PISY data of 386 years length

Dated AD1296 to AD1681

107 sapwood rings and no bark surface

Average ring width 35.34 Sensitivity 0.26

Interpretation: AD1681+

N4911029

A9828 Skjeggedal stolpehus stående omfar pr 2a1+2a2+2b

Raw Ring-width PISY data of 183 years length

Dated AD1507 to AD1689

88 sapwood rings and no bark surface

Average ring width 98.50 Sensitivity 0.17

Interpretation: AD1689-91

N4911039

A9828 Skjeggedal stolpehus stående omfar pr 3

Raw Ring-width PISY data of 163 years length

Dated AD1523 to AD1685

85 sapwood rings and no bark surface

Average ring width 89.27 Sensitivity 0.15

Interpretation: AD1685-90

N4911049

A9828 Skjeggedal stolpehus stående omfar pr 4

Raw Ring-width PISY data of 152 years length

Undated; relative dates - 1 to 152

89 sapwood rings and no bark surface

Average ring width 107.53 Sensitivity 0.19

N4911059

A9828 Skjeggedal stolpehus stående omfar pr 5

Raw Ring-width PISY data of 349 years length

Dated AD1242 to AD1590

10 sapwood rings and no bark surface

Average ring width 45.57 Sensitivity 0.17

Interpretation: AD1624-70

N4911069

A9828 Skjeggedal stolpehus stående omfar pr 6

Raw Ring-width PISY data of 284 years length

Dated AD1271 to AD1554

155 sapwood rings and no bark surface

Average ring width 62.83 Sensitivity 0.19

Interpretation: AD1554+

N4911071

A9828 Skjeggedal stolpehus stående svill pr 7

Raw Ring-width PISY data of 55 years length

Dated AD1606 to AD1660

0 sapwood rings and no bark surface

Average ring width 104.04 Sensitivity 0.17

Interpretation: after AD1660

**FELTRAPPORT
BYGNINGSVERN I AGDER**

Dendrokronologisk objekt:	Stolpehus Skjeggedal 806
Fylke:	Agder
Kommune:	Åmli
Gnr/Bnr:	1/80
Prøvene tatt av:	Rolf Einar Huus
Dato for prøvetaking:	01.12.2022
Koordinater	58,75250°N 8,12501°Ø

Prøve Nr:	Etg / ev del av hus	Rom/Bygn del.	Del.	Sted på del.	Bark. Bast Ja/Nei	Be- arb. Ja/Nei.	Kommentar.
1	1	Omfar 1 a-d				nei	
2	1	Omfar 1 b-c				nei	
3	1	Omfar 1 midtvegg				nei	
4	1	Omfar 6		Over dør midtvegg i mosegrop		ja	
5	1	Omfar 6	b-c	Over dør yttervegg		ja	
6	1	Sylstokk c-d				ja	
7	1	Sylstokk a-b				Ja	
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							

19							
20							
21							
22							
23							

